

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Момчил Любенов Георгиев, Национална музикална академия
„Проф. Панчо Владигеров“

за дисертацията на ДЗАНА ВИДЕВА ИВАНОВА
за

ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН ДОКТОР ПО
НАУЧНАТА СПЕЦИАЛНОСТ МУЗИКОЗНАНИЕ И МУЗИКАЛНО ИЗКУСТВО, 8.3.

на тема

ИТАЛИАНСКАТА *MUSICA LEGGERA* И БЪЛГАРСКАТА ЕСТРАДНА ПЕСЕН ДО
КРАЯ НА 80-ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК — АСПЕКТИ НА ВЛИЯНИЕТО

Научен ръководител: проф. д-р Росица Драганова

1. Актуалност на изследването

Вън от съмнение за всеки познавач и редови слушател е огромното въздействие на италианската **естрадна/шлагерна/поп/лека музика** върху нашата такава още от началото на 50-те години на миналия век. Заемки и подражателство в съчетание с оригиналността на българските творци отдавна вече са част от родната „класика“ в тези еднакви по същността си жанрове по отношение в музикално съдържание, стилови характеристики, репертоар, изпълнителски маниер и интерпретационни похвати, аранжimenti, вокални и вокално- инструментални ансамбли, текстове, облекло, прически, сценично поведение и др. Има

изследвания и статии в нашето музикознание, посветени на отделни моменти в тази проблематика, но самото заглавие на представения труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор” ни насочва към по-голяма амбиция в тематичния обхват на изследването, в което се съчетават историографският и приложният подходи.

Темата е актуална, дисертабилна и текстът има приносни моменти. Прегледът на развитие във времето на този жанр е поставен в широк музикологичен контекст, за да покаже, че Musica Leggera има своя дълбок исторически и географски аспект. Докторантът като цяло е успял да дефинира конкретни задачи, чието изпълнение води до постигането на цели като тази да **направи успешен опит да я дефинира на функционално, съдържателно и понятийно ниво**. Дисертацията е актуална, тъй като интересът към тази музика не отслабва, а същевременно научните, историческите, теоретичните и изпълнителските проблеми на това изкуство са слабо осветлени. **В този смисъл по-долу могат да се открият новите моменти в настоящото изследване в историографски и теоретичен аспект.**

2. Познаване на проблематиката. Структура на работата, обхват и качество на изследването. Автореферат.

Дисертантът е добре запознат с проблемите, разглеждани в дисертационния труд. От една страна, това е видно в текста от направения в него обстоен исторически преглед и анализ със изследване на хронологичното развитие и разпространение на жанра, от друга - видни са и неговите познания в областта на музикално-изпълнителското изкуство и продуциране на записи, фестивали и композиции в областта на Musica Leggera. Това му позволява да пише на професионален език и да прави релевантни изводи на база на събрания и описан в текста материал. Относително голям е обемът от източници, които са използвани.

Това се показва и от количествените характеристики на дисертационния труд - **той е в общ обем от 267 страници, от които 143 страници основен текст (предговор, три глави и заключение), а останалите са приложения и библиография, включваща 99 заглавия на кирилица и 26 заглавия на латиница (на два езика - италиански и английски). Има 384 бележки и пояснения под линия, от които 376 в основния текст (някои от тях с необичайно голям обем, например цели композиторски биографии).**

Първа глава въвежда произхода и същността на *Musica Leggera*, ролята на фестивала в Санремо и звукозаписните компании и социалния контекст в края на 50-те и през 60-те години на миналия век.

Втора глава проследява влиянието на *Musica Leggera* върху българската естрада през 50-те и 60-те години на XX век, като започва с развитието на естрадната музика в България. Следва влиянието на *Musica Leggera* върху репертоара на българските естрадни изпълнители и върху изпълнителския стил и сценичното им поведение.

Трета глава разглежда еволюцията на тези влияния през 70-те и 80-те години на XX век, италианските изпълнители с рецитали на „Златният Орфей“, произведената от „Балкантион“ продукция с влияние от *Musica Leggera*, солови изпълнители и изпълнителски формации, повлияни от нея, и основни тенденции в дейността на композитори и аранжори, свързани с влиянието на *Musica Leggera*. Любопитни и достоверни са примерите за държавна подкрепа на популярната музика в разглеждания период и нейното значение.

В Заключението се правят изводи за дисертационния труд и приносите, които са довели до нови изследователски моменти.

Изключително ценни и приносни са първите две приложения, плод на събирателски и изследователски труд на автора. **Приложение 1 е Списък на български кавър версии на италиански песни в периода 50-те - края на на 80-те години на XX век.** Приложение 2 представлява таблица за грамофонни плочи, издавани от звукозаписната компания „Балкантион“, на които са записани италиански песни в оригинал и на български език. В следващите приложения са представени мнения на музиканти (в лично проведени от докторанта интервюта специално за дисертационния труд), за различните аспекти на въздействие на италианската „лека“ музика у нас: **композиторите Развигор Попов и Стефан Диомов, певците Димитър Йосифов, Йорданка Христова, Маргарита Хранова, музикалният редактор на БНР Здравко Петров, а също и композитора Ангел Заберски-син.**

Авторефератът е добре подреден и отразява в пълнота научното-приложното поле, целите, задачите, изследването на темата и приносите в достатъчно сбит, но и информативен формат.

3. Характеристика и оценка на приносните моменти в труда.

Горепосочената изследователска работа е осигурила на дипломанта материал за сравнителен анализ, както и база за интерпретация със свои изводи. **Като основен принос на изследването бих изтъкнал това, че то е първото по-комплексно изследване у нас за значението на Musica Leggera за развитието на българския поп.** Основните задачи са изпълнени - проследена е еволюцията на италианската лека музика, представена е спецификата и, описано е влиянието и значението и у нас.

Направено е изследване, обхващащо важни моменти от развитието на забавната музика в изследвания период. Посочените в Заключението приноси са реални и отварят врата към бъдещо доразвиване на темата. **Приносите** на труда могат да бъдат обобщени в няколко основни направления:

1. Като първо обемно научно изследване по тази тема, проучването и систематизирането на въздействието върху популярната ни музика на емблематични от образци на италианския музикален подиум, ни помага да разширим представите си за процесите в българската популярна музикална култура, и разкрива важни елементи от първоначалните процеси на нейното укрепване и утвърждаване до разцвета и в края на разглеждания период на XX век.

2. Изяснена е спецификата на *Musica Leggera* в съпоставка с останалите термини в областта на поп музиката. Разгледани са произходът, историческата еволюция и факторите за разпространение, благодарение на които можем да разберем и осмислим в дълбочина значимостта и въздействието на явлението върху музикалната култура на различни страни, наред с възприемането на определението на явлението *Musica Leggera*. Въведени са като съществени извори актуални научни текстове и енциклопедии на водещи италиански музикални изследователи, които досега не са ползвани в нашата музикология.

3. Хронологично и в периодика по десетилетия са разгледани процесите на проникване и възприемане на италианските музикални тенденции в популярната музика у нас. Анализира се конкретиката на тяхното въздействие върху репертоара, сценичното поведение и интерпретационните качества на известните ни изпълнители. Коментирани са механизмите на създаване на аранжиментите на българските естрадни песни, повлияни от италианската мелодика. Проследена е и динамиката на създаване през 70-те и 80-те години на изпълнителски формации по италиански

модел.

4. Препоръка

Този ценен текст може да бъде само началото на по-широко изследване на така важното италианското влияние върху българския поп. **Има голям кръг чисто музиковедски задачи, които този повече историко-събирателски труд докосва тангенциално, но дава основа за надграждане.** В този смисъл препоръката ми е от една страна той да бъде доразвит и обогатен като книга от самия автор (може и в сътрудничество с други млади изследователи), а от друга да се социализират по-големи или малки части от него като учебно или популярно четиво за професионалисти и меломани.

5. В заключение:

Представената разработка показва изследователска компетентност от страна на докторанта, текстът отговаря на изискванията за дисертационен труд, има приносни моменти и част от неговите приноси биха могли да имат практико-приложен характер.

Предвид гореизложеното считам, че представеният дисертационен труд дава основание да предложи на почитаемото научно жури да присъди образователната и научната степен „**доктор**” на **Дзана Иванова.**

Април 2023

Проф. д-р Момчил Георгиев